

Question orale de Mme Kattrin Jadin au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et européennes, chargé de Beliris et des Institutions culturelles fédérales, sur "la fin du visa court séjour pour les Ukrainiens"

Kattrin Jadin (MR): Depuis les 10 et 11 juin derniers, les Ukrainiens en possession d'un passeport biométrique ont la possibilité de voyager sans visa en Europe. Il s'agit d'un court séjour pour des raisons touristiques, familiales ou d'affaires. C'est une bonne chose pour la liberté de circulation qui en découle, et l'on peut en escompter des bienfaits économiques. Malgré tout, j'aimerais vous poser quelques questions. Il s'agit, dans cet accord, de contrer certaines craintes que l'Europe pourrait déroger à ladite mesure si la pression migratoire s'intensifiait ou si des Ukrainiens se maintenaient sur le territoire au-delà des trois mois autorisés. Une certaine méfiance s'est installée.

Quels retours économiques peut-on escompter de ce type de délivrance? Quels étaient les principaux motifs avancés auprès de notre ambassade à Kiev pour une demande de visa? Cette mesure va-t-elle favoriser les échanges?

Minister Didier Reynders: Mijnheer de voorzitter, collega's, enkele van deze vragen behoren tot de bevoegdheid van mijn collega Theo Francken maar ik zal toch een antwoord geven.

Oekraïne heeft ruim 4 miljoen geldige paspoorten in omloop, waarvan de meerderheid, 2,8 miljoen, reeds biometrisch is. Naar aanleiding van de visumvrijstelling die voorbehouden is voor biometrische paspoorten kan echter verwacht worden dat vele Oekraïeners hun niet-biometrisch paspoort zullen inruilen voor een biometrisch exemplaar.

De visumvrijstelling geldt voor alle houders van biometrische paspoorten, ongeacht uit welke regio van Oekraïne, zoals erkend door de internationale gemeenschap. Er is geen verschil tussen de ene en de andere regio, het geldt voor het hele land.

Er kan niet precies worden ingeschat hoeveel personen naar België zullen reizen en hoeveel daarvan misbruik zullen maken van het vrijstellingsregime, bijvoorbeeld door een ongegronde asielvraag in te dienen.

De Commissie heeft tegelijk met het voorstel tot vrijstelling van Oekraïne een uitgebreide analyse gemaakt van de mogelijke gevolgen van visumvrijstelling op migratie- en veiligheidsgebied.

Een beperkte stijging van het aantal asielaanvragen kan natuurlijk nooit uitgesloten worden, zeker niet in de eerste maanden na de vrijstelling. Wij zullen in elk geval de evolutie van het aantal Oekraïense asielaanvragen nauwgezet monitoren en zo nodig ingrijpen. Het hervormde visumsuspensiemechanisme, waarvan België één van de initiatiefnemers was, geeft ons bijkomende instrumenten om zondig op Europees niveau maatregelen te nemen. Dat is misschien nodig na de eerste ervaringen.

Cette libéralisation partielle des visas devrait en effet contribuer à promouvoir les échanges entre l'Union européenne et l'Ukraine. Endéans les limites de l'exercice, la mobilité accrue tend à favoriser les contacts interpersonnels. Ces contacts constituent d'ailleurs une priorité de l'action de l'Union européenne à l'égard des pays du Partenariat oriental dont fait partie l'Ukraine.

De manière générale, les échanges plus soutenus permettront de renforcer l'ancrage européen de ces pays. Il faut également souligner que la dimension économique, avec notamment des perspectives potentielles pour le secteur touristique, compte parmi les bénéfiques envisagés à la suite de la mobilité accrue induite par la libéralisation partielle des visas. Il est toutefois encore trop tôt pour se prononcer sur l'étendue de ces retombées tant économiques que touristiques.

Het beeld van een groeiende invloed van extreemrechtse nationalistes die bovendien zouden heulen met de autoriteiten wordt grotendeels gevoed door campagnes van desinformatie vanuit Rusland en vanuit de separatistische gebieden in Oost-Oekraïne. Deze zijn er voornamelijk op gericht de regering en pro-Europese bewegingen in diskrediet te brengen. Het is derhalve aangewezen om de waarlijke impact van extreemrechtse groepen in Oekraïne te relativiseren. Zo is de vertegenwoordiging van de extreemrechtse partij in het Oekraïense parlement weinig talrijk. Dat neemt niet weg dat dergelijke

nationalistische extremistische groeperingen in staat zijn om schadelijke acties te ondernemen. Een recent voorbeeld is dat van de weg- en spoorwegblokkades ten aanzien van goederen uit de bezette gebieden in Oost-Oekraïne en in Rusland geregistreerde vrachtwagens.

Hoewel het hier ging om een reactie als gevolg van het nationaliseren van bedrijven in het oosten van het land door Rusland, hebben deze acties geleid tot een escalatie van de spanningen en het scheppen van een bijkomende hindernis ter implementatie van de Minskakkoorden die een duurzame oplossing van het conflict moeten bewerkstelligen. De Oekraïense regering heeft zich kritisch opgesteld tegen deze acties en de blokkades inmiddels ontmanteld. Het opschortingmechanisme werd onder andere op vraag van België verscherpt als bijkomende garantie voor de huidige golf voorgestelde vrijstellingen, niet enkel Georgië en Oekraïne maar ook Kosovo en Turkije. Er werden bijkomende criteria vastgelegd die het schorsingmechanisme in gang kunnen zetten, zoals een stijging van het aantal binnenkomstweigeringen en een toegenomen risico voor de openbare orde en veiligheid.

Voor het criterium readmissie zullen voortaan bovendien niet enkel weigeringen van eigen onderdanen maar ook weigeringen van onderdanen van derde landen in rekening kunnen worden gebracht, indien van toepassing op grond van een Europees readmissieakkoord zoals dat ook het geval is met Oekraïne. De referentieperiodes van deze stijgingen worden bovendien verlaagd van zes tot twee maanden. De vergelijking met de periode voorafgaand aan de visumvrijstelling kan voortaan gemaakt worden zonder enige tijdsbeperking. De vroegere termijn van maximaal zeven jaar wordt geschrapt.

De Commissie kan voortaan ook zelf de schorsing initiëren, zonder notificatie van een lidstaat. In de praktijk zal een lidstaat immers vaak terughoudend zijn om als eerste of enige zo'n situatie te notificeren, zelfs als de criteria op zich vervuld zijn, aangezien dat erg gevoelig zal liggen bij het betrokken derde land. De Commissie kan dat in hetzelfde geval als de lidstaat. Voor derde landen die werden vrijgesteld op basis van een visumdialog met een lijst van te vervullen criteria, zal de Commissie dat bovendien ook steeds kunnen indien de criteria niet langer vervuld zijn. Er is dus altijd de mogelijkheid voor de Commissie om in dezelfde richting te gaan als een of andere lidstaat.

Nieuw is eveneens dat de Commissie verplicht zal worden een uitvoeringshandeling voor te stellen om de schorsing op te leggen indien een meerderheid van de lidstaten hierom verzoekt. De eerste verlengbare periode van schorsing wordt bovendien opgetrokken van zes naar negen maanden. De Raad kan echter tijdens deze eerste periode de schorsing niet meer opleggen aan alle onderdanen van het betrokken derde land, maar enkel aan bepaalde categorieën. Dat was een toegeving aan het Europees Parlement tijdens de onderhandelingen. De categorieën kunnen echter zeer ruim worden omschreven, bijvoorbeeld alle houders van gewone paspoorten, zoals vermeld in een gemeenschappelijke verklaring van de Raad en de Commissie. Indien de schorsing wordt verlengd, kan zij wel worden opgelegd aan alle onderdanen, maar hiervoor zal dan de goedkeuring van het Europees Parlement nodig zijn. De verlenging is mogelijk voor 18 maanden.

Het was een zeer lang debat in de Raad om de neuzen in dezelfde richting te krijgen. Ik heb al gezegd dat er een schorsingsmechanisme werd ingevoerd, eerst en vooral op vraag van België, met enkele partners. Daarna waren onderhandelingen met het Europees Parlement noodzakelijk, met bepaalde aanpassingen, zeker wat de onderdanen betreft waar wij streven naar precieze categorieën. Het is mogelijk om dat te doen.